

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

2020 – 2021 н.р.

Анотація дисципліни. Висвітлення суспільно-політичних, соціально-економічних та культурних процесів в Україні впродовж 20-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст. Аналіз їх результатів та наслідків. Визначення ролі історичних персоналій в новітній історії України.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 014 Середня освіта (Історія)

Освітня програма – Середня освіта (Історія) та правознавство

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС

Статус дисципліни – нормативна

Інститут (факультет) – історичний

Кафедра – історія України

Курс – 4 семестр – 7,8; **вид підсумкового контролю** – залік, екзамен

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції, семінарські заняття.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, проблемний, інтерактивний, дослідницький.

Форми навчання: денна

Лінк на дисципліну: http://dspu.edu.ua/history/?page_id=1019

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Кредит Загальний и обсяг ЄКТС дисципліни	Кількість годин						Вид семестрового контролю		
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	4	7	90/3	48	32	-	-	16	42	-	+	-
	4	8	90/3	40	20	-	-	20	50	-	-	+
Заочна	4	7	90/3	16	10	-	-	6	74	-	+	-
	4	8	90/3	16	12	-	-	6	72	-	-	+

2. Викладачі

Попп Руслана Петрівна E-mail: ryslana_popp@dspu.edu.ua Тел.: 0971861428	Доцент, канд. історичних наук, доцент кафедри історії України
---	---

3. Характеристика навчальної дисципліни

Мета навчання: отримати знання про сутність історичних перетворень, що відбувалися в Україні з 20-х років ХХ ст. і до сьогодні, їх об'єктивну обумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності, навчитися застосовувати здобуті знання в практичній діяльності.

Результати навчання. Уміти визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, які відбувалися в українській історії в 20-ті рр. ХХ ст. – на поч. ХХІ ст., використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань. Володіти ґрунтовними знаннями з історії України періоду Непу (1921 – 1928), періоду утвердження тоталітарного режиму в УРСР (1929 – 1939.), історії західноукраїнських земель в 20 – 30-х роках ХХ ст., в період Другої світової війни (1939 – 1945 рр.), в перші повоєнні роки (1945 –

1953), в умовах десталінізації (1953 – 1964.), в період загострення кризи радянської системи (1965 – 1985), в період розпаду Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985 – 1991), в умовах незалежності. Знати основні джерела з історії України 20-х рр. XX ст. – поч. XXI ст. та методику їх наукового опрацювання. Знати основи вітчизняної культури 20-х рр. XX ст. – поч. XXI ст. та методику їх наукового опрацювання, тенденції культурнонаціональних, етносоціальних, державотворчих процесів в Україні та світі. Отримувати, опрацьовувати й відтворювати за допомогою лінгвістичних та інших засобів інформацію з історії України 20-х рр. XX ст. – поч. XXI ст. державною та іноземною мовами, здатність до ділової комунікації у професійній діяльності. Використовувати відповідну термінологію та форми вираження дисципліни в усній та письмових формах. Аналізувати, критично оцінювати та інтерпретувати історичні явища, процеси, тенденції та закономірності, стереотипи та конфлікти які відбувалися в історії України в 20-х рр. XX ст. – на поч. XXI ст., їх причинно-наслідкові зв'язки, найважливіші історичні персоналії, загальне й особливе у національній історії. Використовувати наукові знання у процесі професійної діяльності та проведенні наукового дослідження. Здійснювати наукові дослідження. Володіти сучасною методологією, принципами та методами наукових досліджень та презентувати їх результати.

Компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. Здатність раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність працювати в команді, навички міжособистісної взаємодії. Здатність бути критичним і самокритичним. Вміння формулювати оцінки та версії історичних подій відповідно до загальнолюдських цінностей певного часу та певної групи людей. Здатність до організації продуктивної самоосвіти та презентації власних професійних здобутків. Здатність здійснювати наукові дослідження та презентувати його результати. Вміння формулювати оцінки та версії історичних подій відповідно до загальнолюдських цінностей певного часу та певної групи людей. Здатність до організації продуктивної самоосвіти та презентації власних професійних здобутків. Здатність здійснювати наукові дослідження та презентувати його результати. Здатність до аналізу та критичної оцінки наукової літератури та джерел з історії і правознавства. Інтерпретація та використання отриманої інформації. Здатність використовувати відповідну термінологію та форми вираження дисципліни в усній та письмових формах. Володіти базовими знаннями історичних подій та явищ, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів історії. Здатність інтерпретувати історичні явища та процеси, тенденції та закономірності, стереотипи та конфлікти певного історичного періоду та регіону. Роль особистості в історії. Вміння визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань.

Пререквізити дисципліни. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «» «Більшовицький режим і доля західноукраїнської інтелігенції (1939 - 1953 рр.)», «Історія України (до сер. XVI ст.)», «Історія України середина XVI – XVIII ст.», «Історія України XIX – поч. XX ст.».

Постреквізити дисципліни. Набуті знання та вміння будуть використані при вивченні навчальних дисциплін: «Історія та сьогодення української діаспори», «Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у 1920–1950-х рр.: історіографія проблеми», «Рух опору у Карпатському краї (1940 – 1950 рр.)», а також при виконанні індивідуальних завдань та написанні кваліфікаційної роботи.

4. Програма дисципліни. УСРР в роки Непу (1921 – 1928). Утвердження тоталітарного режиму в СРСР і УРСР (1929 – 1939). Західноукраїнські землі в 20 – 30-х роках XX ст. Україна в період Другої світової війни (1939 – 1945). Україна в перші повоєнні роки (1945 – 1953) Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964). Україна і загострення кризи радянської системи (1965 – 1985). Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985 – 1991). Україна в умовах незалежності.

Тематика практичних занять: УСРР в роки НЕПу (1921 – 1928). Утвердження тоталітарного режиму в СРСР і УСРР (1929 – 1939). Західноукраїнські землі в 20 – 30-х роках ХХ ст. Україна в період Другої світової війни (1939 – 1945). Україна в перші повоєнні роки (1945 – 1953). Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964). Україна в період загострення кризи радянської системи (1965 – 1985). Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985 – 1991). Україна в умовах незалежності.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання).

Згідно з розкладом

6. Інформація про консультації. Консультація проводиться в кінці 8 семестру, перед екзаменом.

7. Система оцінювання: Поточний контроль реалізується у формі виступів на семінарських заняттях, проведення контрольної роботи, захисті індивідуального завдання, співбесіди з лектором тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при виставленні підсумкової оцінки (балів) з даної дисципліни. Підсумковий контроль реалізується у формі заліку (7сем) та екзамену (8 сем). Екзамен проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами.

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях здійснюється у чотирибальній шкалі ("2", "3", "4", "5"). В кінці кожного семестру на основі оцінок визначається середній бал за формулою: $\frac{A \cdot K}{n \cdot 5}$, де А – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою,

набраних на семінарських заняттях (включаючи оцінки "2"), n – кількість цих оцінок, К – максимальна кількість балів, що відводяться на цей вид роботи. Якщо середня оцінка за семінарські заняття менша за 2,5, то кількість балів, які отримав студент на підставі оцінок за семінарські заняття дорівнює нулю. Мінімальна кількість виступів на семінарських заняттях – 2.

Співбесіда з лектором у 7 семестрі проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Індивідуальне завдання з навчального предмету полягає у підготовці реферату, або комп'ютерної презентації з актуальних питань новітньої історії України. Обсяг реферату 12 аркушів А.4. Кількість балів, що виставляється за індивідуальне завдання, враховує ступінь розкриття теми, використання достатньої кількості джерел та літератури з теми (не менше п'яти позицій), наявність наукових посилань, дотримання вимог до оформлення (структура індивідуального завдання обов'язково включає: вступ; основні розділи; висновки; список використаних джерел та літератури). Презентація має мати не менше 10 слайдів. Кожен слайд має містити: стислий виклад матеріалу, максимальну інформативність тексту; короткі та лаконічні заголовки, які мають узагальнювати основні положення слайду, другорядна інформація розміщується внизу слайда; для ілюстрації найважливіших фактів, що дає можливість подати матеріал компактно і наочно, використовуються таблиці, діаграми, схеми тощо.

Семестрова підсумкова оцінка у 7 семестрі визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Сумарна кількість балів з дисципліни визначається як середньозважена поточної успішності за два семестри з ваговим коефіцієнтом 0,6 та оцінки за екзамен у 100-бальній шкалі з ваговим коефіцієнтом 0,4. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: столбальною, національною і ЄКТС.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

	Семестр - VII	Семестр - VIII	
Контрольна робота	30	30	Екзамен
Семінарські заняття	30	30	
Індивідуальне завдання	10	10	
Співбесіда з лектором	30	30	
Всього балів	100	100	100
	Середньозважена за два семестри (до 100)		
Ваговий коефіцієнт	0,6		0,4

Залік та екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

8. Питання до заліку та екзамену:

1. Міжнародне становище УСРР на початку 20-х років ХХ ст.
2. Внутрішнє становище УСРР на поч. 20-х років ХХ ст.
3. Особливості НЕПу в УСРР.
4. Утворення та конституційне оформлення СРСР. Втрата УСРР суверенітету.
5. Курс на індустріалізацію. Завдання і проблема джерел індустріалізації.
6. Сталінський “стрибок” в індустріалізацію та його наслідки для економіки радянської України.
7. Наслідки сталінської політики індустріалізації в Україні.
8. Здійснення політики колективізації та ліквідації “куркульства” як класу в УРСР.
9. Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні.
10. Культурно-освітнє будівництво в УСРР у 20-30-ті рр. ХХ ст., його суперечливість та неоднозначність.
11. Політика коренізації (українізації) та її наслідки.
12. Становище національних меншин в УСРР у 20-30-ті рр. ХХ ст.
13. Процес формування тоталітарного режиму в СРСР, його риси, наслідки для України.
14. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у складі Польщі у міжвоєнний період.
15. Національно-визвольний рух на українських землях, які входили до складу Польщі.
16. Українські землі у складі Румунії: соціально-економічне і суспільно-політичне становище.
17. Українські землі у складі Чехословаччини: соціально-економічне і суспільно-політичне життя.
18. Надання автономії та проголошення незалежності Карпатської України.
19. «Українська карта» в кінці 30-х рр. ХХ ст. Договори між СРСР та Німеччиною.
20. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України.
21. Процес включення та юридичного оформлення західноукраїнських земель до складу СРСР та УРСР (1939-1940 рр.).
22. Радянізація західноукраїнських областей у 1939-1941 рр.
23. Напад Німеччини на СРСР. Плани нацистської верхівки щодо України.
24. Причини поразок радянських військ на початку війни. Мобілізація радянським керівництвом матеріальних і людських ресурсів України для воєнних цілей.
25. Бойові дії на території України в 1941-1942 рр.
26. Діяльність ОУН на початку війни. Проголошення відновлення державності України.
27. Німецько-фашистський окупаційний режим в Україні.
28. Створення УПА. Боротьба ОУН-УПА проти окупаційного режиму у 1942-1943 рр.
29. III Надзвичайний Великий збір ОУН. Конференція поневолених народів Східної Європи.
30. Радянський партизанський та підпільний рух.
31. Дії ОУН-УПА в умовах наступу радянських військ. Збір УГВР і його рішення.
32. Вигнання з України німецьких військ.
33. Завершення радянсько-німецької війни. Внесок українського народу у розгром нацизму.
34. Відбудова України у перші повоєнні роки. Голод 1946-1947 рр.
35. Суспільно-політичне життя в УРСР у повоєнні роки.
36. Відновлення/твердження радянської системи в західних областях України у перші повоєнні роки.
37. Боротьба ОУН-УПА проти радянського режиму у повоєнний період.
38. Культурно-ідеологічні процеси в радянській Україні у перші повоєнні роки.
39. Десталінізація в УРСР.
40. Стан розвитку промисловості України у 50-х рр. ХХ ст. та спроби його реформування.
41. Проблеми сільського господарства у 50-х рр. ХХ ст. та пошук шляхів їх розв'язання.
42. Заходи у соціальній сфері в 50-ті - на поч. 60-х років ХХ ст.

43. Освіта наука в УРСР в другій пол. 50-х - поч. 60-х рр. ХХ ст.
44. Піднесення творчої і громадської активності української інтелігенції, поява "шестидесятників".
45. Зародження дисиденства і його особливості в Україні.
46. Україна на міжнародній арені у другій половині 50-х – поч. 60-х рр. ХХ ст.
47. Основні напрямки політичного розвитку УРСР у період наростання кризи радянської системи.
48. Необхідність і спроби реформування економіки в другій пол. 60-х р. ХХ ст.
49. Наростання кризових явищ у промисловості (70-ті - 80-ті рр. ХХ ст.).
50. Застійні явища у сільському господарстві (70-ті - 80-ті рр. ХХ ст.).
51. Життєвий рівень населення у другій половині 60-х - першій половині 80-х рр. ХХ ст.
52. Зміни в національній та соціальній структурі населення у другій половині 60-х - першій половині 80-х рр. ХХ ст.
53. Опозиційний рух у другій половині 60-х - першій половині 80-х рр. ХХ ст.
54. Діяльність Української Гельсінської Групи.
55. Кіно, музичне та образотворче мистецтво у другій половині 60-х – першій половині. 80-х рр. ХХ ст.
56. Початок перебудови в СРСР і Україна.
57. Спроби проведення економічної реформи (друга пол. 80-х - поч. 90-х рр. ХХ ст.).
58. Зростання суспільно-політичної активності населення України в умовах "гласності".
59. Виникнення громадських об'єднань та початок формування багатопартійності в Україні.
60. Утворення та діяльність Народного руху України за перебудову.
61. Створення Організації кримськотатарського національного руху. Відновлення Кримської АРСР.
62. Вибори до місцевих та Верховної Рада УРСР березень 1990 р. Розстановка політичних сил.
63. Прийняття Верховною Радою "Декларації про державний суверенітет України", її зміст.
64. Політична конфронтація восени 1990 р. та її наслідки. Революція на граніті.
65. Спроба державного перевороту в СРСР і ставлення до заколоту різних політичних сил України.
66. Скликання позачергової сесії Верховної Ради. Акт проголошення, незалежності України.
67. Референдум 1 грудня 1991 р. і його наслідки. Вибори президента.
68. Припинення існування СРСР і створення СНД.
69. Державотворчий процес в Україні (1991–1994 рр.).
70. Суспільно-політичне життя в Україні (1994–2004 рр.).
71. Президентські вибори 2004 р. Помаранчева революція.
72. Суспільно-політичне життя України у 2005–2013 рр.
73. Характеристика основних етапів Конституційний процесу в Незалежній Україні.
74. Економічне становище незалежної України.
75. Становище у соціальній сфері. Нові тенденції і проблеми у культурному житті незалежної України.
76. Релігійні процеси в Незалежній Україні.
77. Міжнародне становище і зовнішня політика незалежної України.
78. Незалежна Україна і українська діаспора.
79. Революція Гідності 2013–2014 рр.
80. Збройна агресія Російської Федерації проти України.
81. Суспільно-політичне і соціально-економічне становище України в умовах «гібридної війни».

9. Політика дисципліни. Академічна доброчесність. *Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:* самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні

права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

Основна:

1. Білас І. Репресивно-командна система в Україні 1917 – 1953 р. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У 2-х книгах/ І. Білас – Кн. 2. Документи і матеріали. – К.: “Військо України”, 1994. – 424 с.
2. Бульба-Боровець Т. Документи. Статті. Листи / Т. Бульба-Боровець – Київ : Сергійчук М. І., 2011. – 816 с.
3. Бульба-Боровець Тарас. Армія без держави. Слава і трагедія Українського повстанського руху. Спогади. / Т. Бульба-Боровець – К.: Книга роду, 2008. – 318 с.
4. Влада і суспільство в Україні. Історичний контекст / Відп. ред. В. А. Смолій; Авт. кол.: В. Верстюк, В. Горобець, С. Кульчицький (кер. авт. кол.), О. Русіна, В. Смолій, О. Толочко, В. Шандра – К.: Інститут історії України, 2013. – 506 с.
5. Голодомор 1932 – 1933 років в Україні. Документи і матеріали. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 1128 с.
6. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. – Т. 1. – 1939 – 1953. – Львів: Ін-т українознавства ім. І.Крип’якевича НАН України, 1996. – 752 с.
7. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. – Т. 2. – 1946 – 1947. – Львів: Ін-т українознавства ім. І.Крип’якевича НАН України, 1996. – 540 с.
8. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація / І. Дзюба – К.: Вид дім “Києво-Могилянська академія”, 2005. – 336 с.
9. Економічна історія України: Історико-економічне дослідження: в 2 т. / [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Гесць та ін. – К.: Ніка-Центр, 2011. – Т. 2. – 608 с.
10. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів / За заг. ред. А. П. Коцура, Н. В. Тере. – Київ–Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 1100 с.
11. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. – Т. 1. – 1939 – 1953. – К.: Наукова думка, 1995. – 748 с.
12. Літопис Голготи України. – Т.1. – Спогади політ’язнів, репресованих і переслідуваних. – Львів: Редакція Літопису Голготи України, 1993. – 245 с.
13. Літопис Голготи України. – Т. 2. – Репресована церква. – Дрогобич: Відродження, 1994. – 526 с.
14. Літопис нескореної України. Документи, матеріали, спогади. – Кн. 1. – Львів: Просвіта, 1993. – 800 с.; Кн. 2. – Львів: Галицька видавничча спілка, 1997. – 664 с.

15. Національне питання в Україні ХХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси / Ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Даниленко, С. О. Довгий, С. В. Кульчицький та ін. – К.: Ніка-Центр, 2012. – 592 с.
16. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, конференцій та інших документів з боротьби 1929 – 1955 рр. – Б/м., 1955. – 371 с.
17. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності / гол. ред. В.М. Литвин; авт. кол.: О. Г. Аркуша, С. О. Біла, В. Ф. Верстюк та і – К.: Видавництво “Ніка-Центр”, 2008. – 988 с.
18. Провісники свободи, державності і демократії: Документи і матеріали. До 20-ї річниці створення Народного Руху – К.: Інститут історії України, 2009. – 454 с.
19. Сергійчук В. Депортації поляків з України. Невідомі документи про насильницьке переселення більшовицькою владою польського населення з УРСР в Польщу в 1944 – 1946 роках / В. Сергійчук – К.: Українська Видавнича Спілка, 1999. – 192 с.
20. Сергійчук В. Десять буремних літ. Західноукраїнські землі у 1944 – 1953 рр. Нові документи і матеріали / В. Сергійчук – К.: Дніпро, 1998. – 944 с.
21. Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали / В. Сергійчук – К.: Дніпро, 1996. – 496 с.
22. Справа “Польської Організації Військової” в Україні. 1920 – 1938 рр. / Упоряд.: С. А. Кокін, Р. Ю. Подкур, О. С. Рубльо. – К.: Головна редколегія науково-документальної серії книг “Реабілітовані історією”, 2011. – 472 с.
23. Українська Гельсінська спілка (1988– 1990 рр.) у світлинах і документах / Упор. О.Ткачук. – К.: Смолоскип, 2009. – 224 с. .
24. Українська Громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод: В 4 т. – Т. 1: Особистості. – Харків, 2001. – 208 с.; Т. 2: Документи і матеріали. 9 листопада 1976 – 2 липня 1977. – Харків, 2001. – 196 с.; Т. 3: Документи і матеріали. Серпень 1976 – 10 грудня 1978. – Харків, 2001. – 240 с.; Т. 4: Документи і матеріали. 10 грудня 1978 – 11 березня 1988. – Харків, 2001. – 256 с.
25. Українське державотворення. Акт 30 червня 1941. Збірник документів і матеріалів. – Львів – К.: Піраміда, 2001. – 556 с.
26. Український голокост 1932 – 1933: Свідчення тих, хто вижив. – К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2004. – 439 с.
27. Український національний фронт: Дослідження, документи, матеріали. – Львів, 2000. – 680 с.
28. Чорнобиль: Документи оперативної групи ЦК КПУ (1986–1988) / Упор.: О.В.Бажан, О.Г.Бажан, Г.В.Боряк, С.І.Власенко – К.: Ін-т історії України НАН України, 2017. – 830.
29. Чорнобильська трагедія: Документи і матеріали. – К.: Наукова думка, 1996. – 70 с.
30. Чорновіл В. Твори: У 10-ти томах. – Т. 1. “Правосуддя чи рецидиви терору?”, “Лихо з розуму”. Матеріали та документи 1965 – 1969 рр. – К.: Смолоскип, 2003. – 906 с.; Т. 2. – К.: Смолоскип, 2006. – 976 с.
31. Шелест П. Справжній суд історії ще попереду. Спогади, щоденники, документи, матеріали / П. Шелест – К.: Генеза, 2003. – 808 с.
32. Шлях до незалежності: суспільні настрої в Україні кін. 80-х рр. ХХ ст. Документи і матеріали. До 20-ї річниці незалежності України / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, Г. І. Гончарук та ін. – К.: Інститут історії України, 2011. – 626 с.

Додаткова

33. Бажан О. Г. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст. / О. Г. Бажан, Ю. З. Данилюк – К.: Рідний край, 2000. – 616 с.
34. Баран В. Україна 1950 – 1960-рр.: еволюція тоталітарної системи / В. Баран – Львів: Ін-т українознавства ім. Крип’якевича, 1996. – 448 с.
35. Баран В. Україна після Сталіна: Нарис історії 1953 – 1985 рр. / В. Баран – Львів: МП “Свобода”, 1992. – 134 с.
36. Баран В. К. Україна: західні землі: 1939 – 1941 рр. / В. К. Баран, В. В. Токарський – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2009. – 448 с.

37. Бек К. Відновлення сталінської системи в повоєнній УРСР / К. Бек // Український історичний журнал. – 2012. – № 4. – С. 127–140.
38. Вегеш М. Августин Волошин і Карпатська Україна / М. Вегеш – Львів – Хуст: ЗУКЦ, 2004. – 414 с.
39. Вегеш М. Карпатська Україна в 1938 – 1939 рр. у загальноєвропейському історичному контексті. – Т. 1 – 2. / М. Вегеш – Ужгород: Видавництво Ужгородського державного університету, 1997. – 198 с.
40. Веселова О.М. Післявоєнна трагедія. Голод 1946 – 1947 в Україні / О.М. Веселова // Український історичний журнал. – 2006. – № 6. – С. 98 – 125.
41. Гай-Нижник П. Росія проти України (1990–2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення / П. Гай-Нижник – К.: Леся, 2017. – 332 с.
42. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. / Я. Грицак – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
43. Головка В. В. Україна в умовах антитерористичної операції та російської збройної агресії (2014 р.) / В. В. Головка // Український історичний журнал. – 2015. – № 3. – С. 176.
44. Гордасевич Г.Л. Степан Бандера: людина і міф / Г.Л. Гордасевич – Львів: “Апріорі”, 2008. – 208 с.
45. Дашкевич Я. Боротьба з Грушевським та його львівською школою за радянських часів / Я. Дашкевич // Український історик. 1 – 4 (128 – 131). Вік XXXIII. – Нью-Йорк, Торонто, Київ, Львів, Мюнхен, 1996. – С. 88 – 142.
46. Дзьобак В. Тарас Боровець і «Поліська Січ» / В. Дзьобак // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1994. – № 1. – С. 124–139; 1995. – № 1–2. – С. 39 – 59.
47. Єфіменко Г. Статус УСРР та її взаємовідносини з РСФРР: довгий 1920 рік. / Г.Г. Єфіменко – К.: Інститут історії України, 2012. – 367 с.
48. Єфіменко Г.Г. Зміни в національній політиці ЦК ВКП(б) в Україні (1932–1938 рр.) // Укр. іст. журн. – 2000. – №2 – С. 82 – 93; № 4. – С. 37 – 47.
49. Ільницький В. Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945 – 1954): монографія. – Дрогобич: Посвіт, 2016. – 696 с.
50. Ільюшин І.І. До питання про волинську трагедію в 1943 – 1944 рр. / І.І. Ільюшин // Український історичний журнал. – 2003. – № 3. – С. 115 – 124.
51. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х років / Г.В. Касьянов – К.: Либідь., 1995. – 225 с.
52. Кентій А. Збройний чин українських націоналістів 1920 – 1956. Історико- архівні нариси (в 2 томах) / А. В. Кентій – К.: Центральний державний архів громадських об'єднань України – Т. 1, 2005. – 332 с.; Т. 2. – 2008. – 415 с.
53. Кентій А. В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941 – 1944) / А. В. Кентій, В. С. Лозицький – К.: Генеза, 2005. – 408 с.
54. Кентій А. Українська повстанська Армія в 1942 – 1943 рр. / А. В. Кентій – К.: Інститут історії НАН України, 1999. – 287 с.
55. Киричук Ю. Український національний рух 40 – 50-х років XX століття: ідеологія та практика // Ю. Киричук – Л.: Добра справа, 2003 – 464 с.
56. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939 – 1945 рр.) / М. В. Коваль – К.: Видавничий дім “Альтернативи”, 1999. – 336 с.
57. Крикніцький О.П. Військова операція Червоної Армії з анексії Північної Буковини і Бессарабії (червень – липень 1940 р.) / О.П. Крикніцький // Український історичний журнал. – № 1. – 2009. – С. 143 – 160.
58. Кузьменко, Ю. В. Від партійної дисципліни до політичної кон'юнктури: "перебудова" в рецепції партійно-радянської номенклатури УРСР / Ю.В. Кузьменко // Український історичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 113 – 127.
59. Суспільно-політичне й соціально-економічне становище України в 2010 – першій половині 2015 рр. / С.В. Кульчицький // Український історичний журнал. – 2015. – № 3. – С. 154 – 175.

60. Кульчицький С. Комунізм в Україні перше десятиріччя (1919 – 1928) / С. Кульчицький – К.: Видавничий Дім “Альтернативи”, 1999. – 336 с.
61. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921 – 1939 рр.) / С. В. Кульчицький – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с.
62. Кульчицький С.В. Україна в період загострення кризи радянської системи / С.В. Кульчицький., Ю.І. Шаповал // Український історичний журнал. – 2005. – № 21 – 22. – С. 31 – 45.
63. Кульчицький С. Сталінський “сокрушительный удар” 1932 – 1933 / С. Кульчицький – К.: Темпора, 2013. – 316 с.
64. Кульчицький С. Український Голодомор в контексті політики Кремля початку 1930-х рр. / С. Кульчицький – К.: Інститут історії України, 2014. – 208 с.
65. Кульчицький С. Помаранчева революція / С. Кульчицький – К.: Генеза, 2005. – 368 с.
66. Кульчицький С.В. XX з’їзд КПРС – переломний пункт в історії радянського комунізму / С. Кульчицький // Український історичний журнал. – 2006. – № 2. – С. 106 – 129.
67. Курносів Ю. О. Інакомислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х рр. XX ст.) / Ю. О. Курносів – К.: Ін-т історії України НАН України, 1994. – 221 с.
68. Лисенко О.Є. Важкий шлях до миру: українське суспільство та влада у середині 1940-х – на початку 1950-х рр. / Лисенко О.Є. // Український історичний журнал. – 2010. – №3. – С. – С.
69. Литвин М.Р. 1939. Західні землі України / М.Р. Литвин, О.І. Луцький, К.Є. Науменко – Львів, Інститут українознавства ім. І.Крип’якевича НАН України, 1999. – 150 с.
70. Макарчук С.А. Переселення поляків із західних областей України в Польщу у 1944 – 1946 рр. / С.А. Макарчук // Український історичний журнал. – 2003. – № 3. – С. 103 – 115.
71. Мовчан О. М. Повсякденне життя робітників УСРР. 1920-ті рр. / О. М. Мовчан / НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2011. – 312 с.
72. Ніколюк Т.А. Позаекономічні стимули мотивації праці робітників України в 1929 – 1933 рр. / Т.А. Ніколюк // Український історичний журнал. – 1999. – № 4. – С. 51 – 64.
73. Організація українських націоналістів і Українська повстанська армія: Історичні нариси / НАН України; Інститут історії України / С.В.Кульчицький (відп. ред.). – К.: Наук. думка, 2005. – 495 с.
74. Патриляк І. К. «Перемога або смерть»: український визвольний рух у 1939-1960-х рр. / І. К Патриляк – Львів: Часопис, 2012. – 512 с.
75. Патриляк І. К. Україна в роки Другої світової війни: спроба нового концептуального погляду / І. К. Патриляк, М. А. Боровик – К. ; Ніжин : Вид. ПП Лисенко М. М., 2010. – 590 с.
76. Пашенко В. Більшовицька держава і православна церква в Україні (1917 – 1930-ті роки.) / В. Пашенко, А. Киридан – Полтава: Вид-во Полтавського державного педагогічного університету ім. В.П. Короленка. – 240 с.
77. Пиріг О.А. НЕП: більшовицька політика імпровізації / О.А. Пиріг – Київ: Вид-во КНЕУ, 2001. – 274 с.
78. Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних політичних та культурних процесах (1914 – 1934) / О. Рубльов – К.: Інститут історії НАН України, 2004. – 648 с.
79. Рубльов О.С. Сталінщина і доля західноукраїнської інтелігенції / О.С.Рубльов, Ю.А. Черченко – К.: “Наукова думка”, 1994. – 350 с.
80. Русначенко А. Народ збурений. Національно-визвольний рух в Україні. Національні рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940 – 50-х рр. / А. Русначенко – К: Університетське видавництво “Пульсари”, 2002. – 519 с.
81. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. / А. Русначенко. – К.: Вид-во імені Олени Теліги, 1998. – 720 с.

82. Русначенко А.М. Український національний фронт – підпільна група 1960-х рр. / А.М. Русначенко // Український історичний журнал. – 1997. – № 4. – С. 81 – 94.
83. Сворак С.Д. Народна освіта у західноукраїнському регіоні: історія та етнополітика (1944 – 1964 рр.) / С.Д. Сворак – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 235 с.
84. Сергійчук В. Нескорена церква / В. Сергійчук – К.: Дніпро, 2001. – 496 с.
85. Сергійчук В. Трагедія українців Польщі / В. Сергійчук – Тернопіль: Кн.-журн. видавництво, 1997. – 440 с.
86. Сергійчук В.І. “Українізація Росії”. Політичне ошуканство українців Росії більшовицькою владою в 1923 – 1932 роках / В. Сергійчук – К.: Українська вид-ча Спілка, 2006. – 336 с..
87. Соляр І. Українське-національно демократичне об’єднання. Перший період діяльності (1925 – 1928 рр.) / І. Соляр – Львів: Інститут історії НАН України, 1995. – 72 с.
88. Соляр І.Я. Радянофільство у Західній Україні (1920-ті рр.) / І. Я. Соляр // Український історичний журнал. – 2009. – № 1. – С. 143 – 160.
89. Станчев, М. Християн Раковський як очільник Наркомату закордонних справ УРСР / М. Станчев // Зовнішні справи. – 2017. – № 12. – С. 30 – 33.
90. Тронько П.Т. В. В.Щербицький (1918 – 1990 рр.) / П.Т. Тронько // Український історичний журнал. – 2003. – № 1. – С. 109 – 117.
91. Трощинський В. П. Українці в світі / В. П.Трощинський, А. А. Шевченко – К.: Альтернативи, 1999. – 352 с.
92. Українізація” 1920–30-х років: передумови, здобутки, уроки / Відп. ред. В. А. Смолій; Авт. кол.: В. М. Даниленко (кер. авт. кол.), Я. В. Верменич (заст. кер. авт. кол.) – К.: Інститут історії України, 2003. – 392 с.
93. Україна радянська. Ілюзії та катастрофи комуністичного “раю” / Заг. ред. Г. Єфіменка; Авт. кол.: Єфіменко Г., Примаченко Я., Юркова О. – Х., 2017. – 352 с.
94. Шаповал Ю.І. В.В.Щербицький: особа і політика серед обставин часу / Ю.І. Шаповал // Український історичний журнал. – 2003. – № 1. – С. 118 – 129.
95. Шаповал Ю.І. Петро Шелест / Ю.І. Шаповал – Харків: Фоліо, 2013. – 127 с.
96. Якубова Л.Д. Національно-культурне життя етнічних меншостей України (20–30 рр.): коренізація і денационалізація / Л.Д. Якубова // Український історичний журнал / Л.Д. Якубова – 1998. – №6 – С. 22 – 37; 1999. – №1. – С. 41 – 55.
97. Ярош Б.О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях 30 – 50-і роки ХХ ст. / Б.О. Ярош – Луцьк: Надстир’я, 1995. – 171 с.

Інформаційні ресурси

98. Довідник з історії України [Електронний ресурс]: в 3 т. / Інститут історичних
99. Інститут історії України Національної Академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history.org.ua>
100. Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича Національної академії наук України. Онлайн публікації монографій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/online/>